Decalogul schimbărilor aplicabile de la 1 ianuarie 2023 în domeniul gestionării deșeurilor

Autor: Daniela Neagoe, Senior Manager, Comerţ Internaţional, EY România

În cursul anului 2022 au fost publicate o serie de acte normative ce aduceau modificări legislației privind gestionarea deșeurilor, inclusiv în privința obligațiilor la Fondul pentru Mediu, distanța aplicabilității acestora, de la 1 ianuarie 2023, părând îndepărtată. Lunile s-au scurs repede, am intrat în anul 2023 și agenții economici vizați de noile prevederi trebuie să se conformeze acestora.

Cele mai importante modificări de care trebuie să țină seama agenții economici ar fi:

1. **Creșterea costurilor cu gestionarea deșeurilor de ambalaje ca urmare a modificării obiectivelor de reciclare/valorificare.** Obiectivele globale de reciclare și valorificare pentru calculul contribuției aferente ambalajelor au crescut cu 5%. De asemenea, au crescut și obiectivele de reciclare pe tip de material, cea mai mare creștere fiind la deșeurile de ambalaje din aluminiu de la 20% în 2022, la 30% în 2023.
2. **Începând din 1 ianuarie 2023, îndeplinirea obiectivelor de valorificare/reciclare se calculează pe baza cantităților efectiv valorificate** și nu pe baza celor predate către reciclator, element maxim diferențiator față de situația de până acum. Cu alte cuvinte, crește responsabilitatea reciclării pentru agenții economici și aceștia vor fi nevoiți să-și urmărească fluxul

valorificării și al reciclării până la reciclarea efectivă, nu doar până în momentul predării către un reciclator.

3. **OIREP[1] va plăti contribuția de 2 lei/kg pentru ambalaje numai în limita garanției prevăzute de Legea nr. 249/2015**, la acest moment fiind de 2 milioane lei. În cazul în care OIREP nu vor îndeplini obiectivele prevăzute de lege, operatorii economici care au încheiat contracte cu aceștia vor plăti contribuția aferentă de 2 lei/kg după executarea garanției OIREP-ului, în baza unei decizii emisă de către AFM.

Astfel, este critic ca agenții economici să analizeze necesitatea unor modificări ale procedurilor interne, adresând în special cazul în care OIREP nu ar îndeplini obiectivele de valorificare/reciclare pentru cantitatea de deșeuri de ambalaje pentru care a preluat responsabilitatea. De asemenea, înainte de a contracta un OIREP, este recomandat să se facă un minim efort de *due dilligence* pentru a verifica activitatea OIREP-ului respectiv – de exemplu, cine sunt acționarii, clienții sau prestatorii de servicii aferenți tipurilor de ambalaje pentru care există obligația de gestionare.

4. Colectorii de deșeuri, firmele de salubritate, reciclatorii, valorificatorii și brokerii de deșeuri – care raportează cantități către OIREP-uri – constituie, la rândul lor, o garanție în cuantum de **500.000 lei în favoarea Administrației Fondului de Mediu, ce va fi actualizată la un cuantum de 15% din rulajul anului anterior**.
5. Referitor la **Ecotaxă** – taxa pentru pungi din plastic, de 0,15 lei/bucată, s-a introdus o exceptare de la plată pentru pungile de uz casnic introduse pe piața națională care sunt inscripționate individual cu sintagma „pungi de uz casnic”.
6. Contribuția AFM pentru **neatingerea țintelor de colectare a deșeurilor electrice** din categoria „lămpi” a scăzut de

la 20 lei/kg în 2022, la 8 lei/kg în 2023.

7. **Sistemul informatic de trasabilitate al AFM (SIATD[2]) se extinde** (de la ambalaje) și asupra anvelopelor, bateriilor și echipamentelor electrice. Cantitățile care nu apar în SIATD nu pot fi luate în calculul la realizarea obiectivelor minime de gestionare a deșeurilor.
8. **Sistemul de Garanție Returnare (SGR) va fi obligatoriu începând cu data de 30 noiembrie 2023**, producătorii și comercianții care introduc pe piață ambalaje SGR, având obligația de a se înregistra în SGR până la data de 28 februarie 2023. SGR se referă la ambalaje primare nereutilizabile din sticlă, plastic sau metal, cu volume cuprinse între 0,1 l și 3 l, inclusiv pentru băuturi. Agenții economici implicați ar trebui să seteze până la această dată atât circuitul garanției, cât și al ambalajelor, inclusiv să creeze puncte de colectare la care consumatorul final va preda ambalajele SGR și vor primi contravaloarea garanției de 0,5 lei/ambalaj.
9. Producătorii care introduc pe piață anumite produse din plastic de unică folosință (de exemplu, filtre tutun, recipiente pentru alimente, cum ar fi cutiile cu sau fără capac, utilizate pentru a conține produse alimentare, pahare pentru băuturi, inclusiv capacele acestora) trebuie să implementeze **răspunderea extinsă a producătorilor prin intermediul unei organizații sau individual pentru deșeurile proprii, până la 31 decembrie 2024**. Pentru filtre tutun, deși termenul de implementare a răspunderii extinse a rămas 5 ianuarie 2023, nu s-a implementat încă, conform discuțiilor cu părțile implicate în acest demers, acest termen urmează să fie amânat.
10. Pentru a realiza o reducere cantitativă măsurabilă a consumului de produse din plastic de unică folosință, operatorii economici care introduc pe piața națională aceste produse sunt obligați să **reducă progresiv cantitățile introduse pe piață și anume cu 5% pentru**

anul 2023, raportat la anul 2022.

În concluzie, ne așteptăm ca aceste modificări să fie de impact la nivelul activității agenților economici şi recomandăm analize individuale în funcție de specificul activității.

[1] Organizații care implementează obligațiile privind Răspunderea Extinsă a Producătorului.

[2] Sistemul Informatic de Asigurare a Trasabilității Deșeurilor.